

АНОТАЦІЯ

Менцінський М.Т. Образно-стильові тенденції в українській віолончельній музиці ХХ століття: Сонати для віолончелі та фортепіано – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Наукове обґрунтування творчого мистецького проекту на здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво» (галузь знань 02 «Культура і мистецтво»). – Львівська національна музична академія імені М. В. Лисенка, Львів, 2024.

У праці досліджено образно-стильові тенденції в українській віолончельній музиці ХХ століття, а саме у камерно-інструментальному жанрі – сонатах для віолончелі та фортепіано.

Поряд із окресленням основних віх розвитку камерно-інструментального жанру у європейській музиці, здійснено ґрунтовний огляд становлення віолончельного сонатного мистецтва, із акцентом на особливості цього жанру в українській музичній культурі. Превалюючим у розвідці було дослідження образно-стильових особливостей. З цією ціллю було детально проаналізовано низку виражальних засобів кожного твору, а саме його мелодію, гармонію, ритм, агогіку тощо; окреслено структурні та формотворчі засади побудови кожного опусу як циклу – відповідно його складових. Така розвідка дала можливість визначити найрізноманітнішу палітру образів репрезентативних композицій та їх стильове спрямування.

Детальний музично-теоретичний аналіз низки сонат для віолончелі та фортепіано, які в українській віолончельній музиці займають чільне місце, має за ціль активізувати зростання популярності інструментального камерного виконавства та, відповідно, підвищення майстерності музикантів-виконавців.

Творцями таких творів виступають талановиті українські композитори: Федір Якименко, Віктор Косенко, Василь Барвінський, Борис Кудрик, Антін Рудницький, Тадеуш Маєрський, Іван Карабиць, Андрій Штогаренко, Геннадій

Ляшенко, Юрій Іщенко, Олег Ківа, Євген Станкович, Валентин Сильвестров та інші. На жаль, частина зразків камерно-інструментального жанру в силу політичних обставин, утисків, переслідування української свідомої творчої інтелігенції були незаслужено недопущені, заборонені до виконання або взагалі знищені.

І тому, звернення до цієї проблематики, аналізу репрезентативних творів—найкращих зразків цього періоду, композицій Федора Якименка, Віктора Косенка, Василя Барвінського, Тадея Маєрського, Андрія Штогаренка та, відтак, їх виконання на концертній естраді є актуальним та потрібним для розвитку українського віолончельного мистецтва.

Отже **метою** дослідження є розкриття образно-стильових, драматургічних особливостей та виконавсько-інтерпретаційної специфіки сонат для віолончелі і фортепіано видатних українських композиторів ХХ століття.

Відповідно до мети роботи визначені основні **завдання**:

- окреслити історію виникнення та розвитку жанру європейської віолончельної сонати;
- висвітлити основні віхи розвитку жанру віолончельної сонати в українській музичній культурі;
- виявити індивідуальні художньо-образні і драматургічні особливості віолончельних сонат українських композиторів ХХ століття, зокрема Федора Якименка, Віктора Косенка, Тадея Маєрського, Андрія Штогаренка та Івана Карабиця;
- здійснити комплексний музично-теоретичний аналіз виражальних засобів та архітектоніки перелічених сонат, відтак стильові тенденції кожного опусу;
- розглянути музично-виконавські труднощі та інтерпретаційні аспекти кожного твору;

- здійснити відео та аудіо запис рідко виконуваних віолончельних сонат Федора Якименка, Віктора Косенка, Тадея Маєрського, Андрія Штогаренка та Івана Карабиця.

Для творчої репрезентації авторської концепції були обрані кращі зразки переважно маловідомих або ж рідко виконуваних сонат ХХ століття. Вибір саме цих композицій, створених впродовж ХХ століття, дозволяє виразно окреслити особливості й специфіку розвитку жанру в пропонований період.

Викладені власні інтерпретаційні концепції пропонованих творів, які автор виконував та виконуватиме у концертних програмах стануть поштовхом для їх глибшого розуміння та популяризації на теренах України та поза її межами.

Структура роботи стандартна, складається з вступу, двох розділів з підрозділами та списку літератури.

Перший розділ присвячений розвитку жанру віолончельної сонати в широкому історичному контексті, окресленню поглядів музикознавців на феномен української віолончельної сонати, де розглянуто естетичні та теоретичні аспекти питання. Відтак перший підрозділ висвітлює ключові тенденції розвитку віолончельної сонати у європейському культурному просторі. Жанр досягнув своєї вершини в епоху класицизму у творчості Людвіга ван Бетовена. В даному контексті слід відзначити ор.69. Сонату №3 ля мажор для віолончелі і фортепіано у якій партія струнного інструменту набуває ансамблевого рівноправ'я наряду з фортепіано.

У першій третині ХІХ ст. європейське музичне мистецтво характеризується новими образами та емоційно-колеристичними прийоми. Характеризуючи віолончельну творчість композиторів-романтиків даного періоду слід відзначити посилення тенденції зростання масштабів та поглиблення образної контрастності. Збагачення емоційного жанру віолончельної сонати спостерігаємо у творчості Йоганнеса Брамса, Фелікса

Мендельсона, Фредерика Шопена, Шарля-Каміля Сен-Санса, Едварда Гріга та інших.

На зламі XIX – XX ст. оновлення тенденцій у сонатному жанрі характерне для творчості французьких композиторів Габріеля Форе, Клода Дебюссі та ін. У XX ст. сонати для віолончелі пишуть: Франсіс Пуленк, Пауль Хіндеміт, Бенджамін Бріттен та ін.

У наступному підрозділі зацентровано увагу на розвитку жанру Сонати для віолончелі і фортепіано на теренах України впродовж XX століття. Зацікавлення інструментом вплинуло на написання композицій різних жанрів та форм, починаючи від мініатюр до творів великої форми – сонат та концертів.

На землях України жанр камерної віолончельної сонати утверджується на початку XX ст. у творах композиторів: Федора Якименка, Віктора Косенка, Василя Барвінського, Бориса Кудрика, Антіна Рудницького. У 40-50-х роках XX ст. жанр камерної віолончельної сонати майже не розвивається. І це й не дивно, адже такий стан був зумовлений руйнівним впливом на культурний розвиток Другої світової війни, а після її закінчення існуванням радянського режиму, який переслідував та ускладнював прояв будь якої творчої ініціативи українських композиторів. Саме в цей складний час творить Тадей Маєрський, а вже у 1960-80-х роках появляються віолончельні сонати Івана Карабиця, Геннадія Ляшенка, Юрія Іщенка, Олега Ківи, Євгена Станковича, Валентина Сильвестрова.

Новітній період в розвитку жанру віолончельної сонати кінця XX та початку XXI ст. збагатив українську музичну культуру яскравими взірцями камерної музики – новими віолончельними сонатами: професора Юрія Ланюка «Соната чекання» для віолончелі, фортепіано та чотирьох мелодичних голосів (хору або магнітного запису, 1993), Анатолія Гайденка «Pro memoria» (1994), Юрія Іщенка Сонати №3 (1997), №4 (2004), Володимира Губи соната-елегія «Поміж спогадів і почуттів» (1999), Золтана Алмаші (2000), Вадима Журавицького (2000), Олександра Костіна (2003), Олександра Канерштейна

(2000), Вадима Ларчікова (1992), Івана Небесного (1992), Сергія Пілютікова (2000), Мирослава Волинського (2018), Віктора Камінського “Quasi una Sonata” (2020) та ін.

Другий розділ праці присвячено детальному аналізу образно-стильових тенденцій у віолончельній творчості українських композиторів ХХ століття, із метою виокремлення креативних виражень образно-емоційного навантаження та авторських стилістичних рис у цій царині. Окрему увагу приділено аналізу Сонат для віолончелі і фортепіано українських композиторів, таких як Ф. Якименко, В. Косенко, Т. Маєрський, А. Штогаренко та І. Карабиць. Досліджено низку рис, які ілюструють нові художні засоби, відтак розширення виражальних можливостей жанру віолончельної сонати в українському мистецтві. Проаналізовані аспекти індивідуального композиторського стилю, оригінальне трактування форми, драматургічні особливості та образно-настроява палітра кожного твору дозволяють поглибити розуміння української віолончельної музики ХХ століття.

Багатогранними настроями сповнена Соната для віолончелі і фортепіано **Федора Якименка**. Образна драматургія сонати розвивається у низці емоційних станів: романтично-піднесена перша частина доповнюється лірикою, сентиментальністю та елементами народної танцювальності вальсових ритмів другої частини, глибоким контрастом до яких виступають бурлескні образи фіналу. Тричастинний цикл модифікується завдяки відхиленням від нормативного сонатного алегро (повтор десятитактового вступу у репрізі, секвенційний розвиток заключної партії), жанровим навантаженням другої частини – Вальс (Valse) та використанням варіаційної форми у третій частині. У творі композитор органічно поєднує риси неокласицизму і неоромантизму.

Вражає емоційною глибиною та єдністю розвитку Соната для віолончелі і фортепіано **Віктора Косенка**. Образна драматургія тричастинного циклу проходить крізь ряд станів: лірико-драматична перша частина змінюється медитативною споглядальністю другої, експресивними, концентрованими

образами логічно завершує цикл фінал. Рідковживаною властивістю у Сонаті є фортепіанна каденція у першій частині та аркоподібне проведення матеріалу Г.П. першої частини у фіналі, яка підкреслює єдність твору.

Відходом від класичних канонів побудови циклу відрізняється Соната для віолончелі і фортепіано **Тадея Маєрського**. У нестандартній побудові циклу представлений контраст між драматичною першою та енергійно-експресивною другою частинами, прослідковуємо тенденції притаманні музиці ХХ століття, а саме скорочення, стиснення циклу до однієї чи двох частин. Музична мова не підпорядковується строгій функційності гармонічних побудов. Величезну роль у виразності твору відіграє контрастність палітри образів (від ліричної до драматичної). Вільний підхід до структури та наявність експресіоністичних рис надають сонаті унікального звучання.

Демонструє глибоку індивідуальність музичної мови, що поєднує оптимізм і витончену національну основу Соната для віолончелі і фортепіано **Андрія Штогаренка**. Твір укладений у трьох частинах: перша — романтично-танцювальна, друга — філософська та експресивна, а третя — енергійно-експресивна. Драматургія твору відзначається гнучкою архітектонікою та різко-контрастним емоційним забарвленням. Соната написана в ключі романтичних тенденцій.

Зразком поєднання українських національних традицій з сучасними композиторськими техніками виступає Віолончельна соната №1 **Івана Карабиця**. Образна драматургія відзначається тематичною єдністю крайніх частин і глибоким драматичним контрастом середньої, демонструє низку емоційних станів — від ліричності до внутрішньо-драматичних спалахів та філософських роздумів. Вільний підхід до структури та використання інноваційних технік (алеаторика, пуантилізм) додає сонаті особливої виразності, порушуючи класичні канони на користь полістилістичної палітри.

Репрезентовані п'ять сонат українських композиторів Ф. Якименка, В. Косенка, Т. Маєрського, А. Штогаренка та І. Карабиця, що написані впродовж

XX століття відобразили найрізноманітнішу палітру образної драматургії. Слід виділити кілька ключових аспектів, які відображають стильові особливості та художні підходи авторів:

- Розмаїття емоційних станів демонструють усі сонати: багатогранну палітру настроїв, починаючи від романтичної піднесеності і ліричності (Ф. Якименко, В. Косенко, А. Штогаренко) до драматизму та філософської глибини (Т. Маєрський, В. Косенко, І. Карабиць, А. Штогаренко). Контрастність та зміна настроїв є визначальними для їхньої образної драматургії.
- Відхід від класичних канонів – більшість творів проявляють вільний підхід до форми та структури. Так Ф. Якименко порушує традиційний сонатний цикл через варіаційність і жанрове забарвлення. Т. Маєрський скорочує цикл до двох частин, наближаючи його до модерністських тенденцій XX століття. І. Карабиць використовує одночастинну форму, вводить сучасні техніки письма (алеаторика, пуантилізм), створюючи полістилістичну палітру. Вільно-трактована будова циклу та окремих складових в романтичному ключі (В. Косенко, А. Штогаренко).

Образна драматургія сонат відображає синтез традицій і новаторства, характерний для української музики. Вона базується на контрастах, глибокій емоційності, національній основі експериментах із формою та введення новаторських технік, створюючи унікальні зразки камерної музики, що відповідають естетиці свого часу.

У результаті дослідження виявлено важливі стилістичні тенденції й композиційні прийоми, які характеризують українську віолончельну сонату, зокрема орієнтацію на поєднання традиційних форм з новаторськими ідеями. Отримані результати роботи є внеском у подальше вивчення еволюції віолончельного репертуару в українському музичному просторі і можуть бути корисними для музикознавців, виконавців та композиторів, які досліджують і розвивають жанр віолончельної сонати в умовах сучасної культурної

реальності. Твори перелічених композиторів гідно посідають почесне місце у золотому фонді української камералістики.

Ключові слова: Україна, ХХ ст., віолончельна музика, образно-стильові тенденції, соната, жанр, віолончель, фортепіано, музична мова, архітектоніка.

ANNOTATION

Mentsinsky M.T. Figurative and stylistic trends in Ukrainian cello music of the twentieth century - Qualification research paper on the rights of manuscript.

Scientific substantiation of a creative art project for obtaining the educational and creative degree of Doctor of Arts in the specialty 025 "Musical Art" (branch of knowledge 02 "Culture and Art"). - Lviv National Academy of Music named after M. Lysenko, Lviv, 2024.

The work explores figurative and stylistic trends in Ukrainian cello music of the 20th century namely in the chamber-instrumental genre - sonatas for cello and piano.

Along with outlining the main milestones in the development of the chamber-instrumental genre in European music a thorough review of the formation of cello sonata art was carried out with an emphasis on the features of this genre in Ukrainian musical culture. The study of figurative and stylistic features is prevailing in the investigation. With this goal a number of expressive means of each work were analyzed in detail namely its melody, harmony, rhythm, agogics, etc.; the structural and formative principles of constructing of each opus as a cycle respectively its components were outlined. Such exploration made it possible to determine the most diverse palette of images of representative compositions and their stylistic direction.

A detailed music-theoretical analysis of a number of sonatas for cello and piano which occupy a prominent place in Ukrainian cello music aims to activate the growth of the popularity of instrumental chamber performance and to heighten skill of

performers.

The creators of such works are talented Ukrainian composers: Fedir Yakymenko, Viktor Kosenko, Vasyl Barvinsky, Borys Kudryk, Antin Rudnytskyi, Igor Belza, Tadeusz Mayerskyi, Ivan Karabyts, Andriy Shtogarenko, Gennady Lyashenko, Yuriy Ishchenko, Oleg Kiva, Yevhen Stankovych, Valentyn Sylvestrov and others.

Unfortunately some examples of the chamber-instrumental genre due to political circumstances, oppression, persecution of the Ukrainian conscious creative intelligents were undeservedly not allowed, prohibited from performance or even destroyed.

Addressing this issue, analyzing of representative works of the best examples of this period as compositions by Fedir Yakymenko, Viktor Kosenko, Vasyl Barvinskyi, Tadeusz Mayerskyi, Andriy Shtogarenko and performing it on the concert stage is relevant and necessary for the development of Ukrainian cello art.

Thus, the purpose of the study is to reveal the figurative-stylistic, dramatic features and performance-interpretation specifics of sonatas for cello and piano by prominent Ukrainian composers of the 20th century.

In accordance with the purpose of the work, the main tasks are defined:

- to outline the history of the emergence and development of the European cello sonata genre;
- to highlight the main milestones in the development of the cello sonata genre in Ukrainian musical culture;
- to identify individual artistic-figurative and dramatic features of cello sonatas by Ukrainian composers of the 20th century in particular Fedor Yakimenko, Viktor Kosenko, Tadei Mayersky, Andriy Shtoharenko and Ivan Karabyts;
- to carry out a comprehensive music-theoretical analysis of the expressive

means and architectonics of the listed sonatas and therefore the stylistic tendencies of each opus;

- to consider the musical performance's difficulties and interpretative aspects of each work;

- to make a video and audio recording of rarely performed cello sonatas by Fedir Yakimenko, Viktor Kosenko, Tadei Mayersky, Andriy Shtoharenko and Ivan Karabyts.

Thus, for the creative representation of the author's concept, the best samples of most little-known or rarely performed sonatas of the 20th century were selected. The choice of these compositions, created during the 20th century, allows us to clearly outline the features and specifics of the development of the genre in the proposed period.

The presented own interpretative concepts of the proposed works which the author has performed and will perform in concert programs will be an impetus for their deeper understanding and popularization in Ukraine and beyond.

The structure of the work is standard consisting of an introduction, two sections with subsections and a list of references.

The first section is devoted to the development of the cello sonata genre in a broad historical context outlining the views of musicologists on the phenomenon of the Ukrainian cello sonata where the aesthetic and theoretical aspects of the issue are considered. The next section highlights the key trends in the development of the cello sonata in the European cultural space. The genre reached its peak in the era of classicism in the work of Ludwig van Beethoven – Sonatas for cello and piano (Op. 5: Two cello sonatas (1796): No. 1 in F major and No. 2 in G major; Op. 69: Cello sonata No. 3 in A major (1808); Op. 102: Two cello sonatas (1815): No. 4 in C major and No. 5 in D major). In this context op.69 should be noted. Sonata No. 3 in A major for cello and piano in which the string instrument part acquires ensemble equality along with the piano.

In the first third of the 19th century. European musical art is characterized by new images and emotional and coloristic techniques. Characterizing the cello work of romantic composers of this period it should be noted the strengthening of the trend of increasing scale and deepening of figurative contrast. The enrichment of the emotional genre of the cello sonata is observed in the work of Johannes Brahms, Felix Mendelssohn, Frederic Chopin, Camille Saint-Saëns, Edward Grieg and others. In particular the chamber and instrumental works of one of the brightest representatives of the romantic era - Johannes Brahms, two cello sonatas deserve attention: Sonata No. 1. Op. 38 (e-moll) 1865. – early period and Sonata No. 2. Op. 99 (F-dur) –mature period.

At the turn of the 19th – 20th centuries renewal of trends in the sonata genre is characteristic of the work of French composers Gabriel Fauré, Claude Debussy and others. In the 20th century sonatas for cello are written by: Francis Poulenc, Paul Hindemith, Benjamin Britten and others.

The following section focuses on the development of the genre of Sonata for Cello and Piano in Ukraine during the 20th century. High interest in the cello instrument influenced the writing of compositions of various genres and forms ranging from miniatures to large-scale works – sonatas and concerts.

In the lands of Ukraine, the genre of chamber cello sonata is established at the beginning of the 20th century in the works of composers: Fedor Yakimenko, Viktor Kosenko, Vasyl Barvinsky, Boris Kudryk, Antin Rudnytsky.

In the 40s and 50s of the 20th century the genre of the chamber cello sonata almost didn't develop. And this was not surprising, because such a state was due to the destructive influence on the cultural development of the Second World War and after it's end the existence of the Soviet regime which persecuted and complicated the manifestation of any creative initiative of Ukrainian composers. So in the middle of the 20th century, Tadej Majersky creates.

In the 1960s and 1980s, cello sonatas by Ivan Karabyts, Gennady Lyashenko,

Yuriy Ishchenko, Oleg Kiva, Yevhen Stankovych, and Valentin Sylvestrov appeared.

The latest period in the development of the genre of the cello sonata is the end of the 20th and beginning of the 21st centuries enriched Ukrainian musical culture with vivid examples of chamber music – new cello sonatas: Professor Yuriy Lanyuk's "Waiting Sonata" for cello, piano and four melodic voices (choir or magnetic recording) (1993), Anatoly Haydenko's "Pro memoria" (1994), Yuriy Ishchenko's Sonatas No. 3 (1997), No. 4 (2004), Volodymyr Guba's sonata-elegy "Between Memories and Feelings" (1999), Zoltan Almashi's (2000), Vadym Zhuravytskyi's (2000), Oleksandr Kostin's (2003), Oleksandr Kanershtein's (2000), Vadym Larchikov's (1992), Ivan Nebesny's (1992), Serhiy Pilyutikov's (2000), Myroslav Volynskyi's (2018), Viktor Kaminsky's "Quasi una Sonata" (2020) etc.

The second section of the work is devoted to a detailed analysis of figurative and stylistic trends in the cello works of Ukrainian composers of the 20th century in order to identify creative expressions of figurative and emotional load and authorial stylistic features in this area. Special attention is paid to the analysis of Sonatas for cello and piano by Ukrainian composers such as F. Yakymenko, V. Kosenko, T. Mayersky, A. Shtogarenko and I. Karabyts. A number of features that illustrate new artistic means and therefore the expansion of the expressive possibilities of the cello sonata genre in Ukrainian art are studied. The analyzed aspects of the individual composer's style, the original interpretation of the form, dramatic features and the figurative and mood palette of each work allow us to deepen our understanding of Ukrainian cello music of the 20th century. An example of a bright palette of moods is the Sonata for Cello and Piano by Fedor Yakimenko. The figurative dramaturgy of the sonata develops in a number of emotional states: the romantically sublime first part is complemented by lyrics, sentimentality and elements of folk danceability of the waltz rhythms of the second part, which are deeply contrasted by the burlesque images of the finale. The three-part cycle is modified due to deviations from the normative sonata allegro (repetition of the ten-bar introduction in the reprise, sequential development of the final part), the genre load of the second part - Valse

(Valse) and the use of variational form in the third part. In the work, the composer organically combines features of neoclassicism and neo romanticism.

The Sonata for Cello and Piano by Viktor Kosenko is striking in its emotional depth and unity of development. The figurative dramaturgy of the three-part cycle goes through a number of states: the lyrical-dramatic first part is replaced by the meditative contemplation of the second, the finale logically completes the cycle with expressive, concentrated images. A rarely used feature in the Sonata is the piano cadence in the first part and the arch-like conduction of the material of the first part in the finale, which emphasizes the unity of the work.

The Sonata for Cello and Piano by Tadej Majerski is distinguished by its departure from the classical canons of the cycle's construction. The non-standard construction of the cycle presents a contrast between the dramatic first and energetically expressive second parts, we trace the trends inherent in the music of the 20th century, namely, the reduction, compression of the cycle to one or two parts. The musical language is not subject to the strict functionality of harmonic structures. The contrast of the palette of images (from lyrical to dramatic) plays a huge role in the expressiveness of the work. The free approach to the structure and the presence of expressionist features give the sonata a unique sound, demonstrates the deep individuality of the musical language combining optimism and a sophisticated national basis.

The Sonata for Cello and Piano by Andriy Shtogarenko. The work is divided into three parts: the first is romantic and dance, the second is philosophical and expressive, and the third is energetically expressive. The dramaturgy of the work is distinguished by flexible architectonics and sharply contrasting emotional coloring. The sonata is written in the key of romantic tendencies.

An example of combining Ukrainian national traditions with modern composer techniques is the Cello Sonata No. 1 by Ivan Karabyts. The figurative dramaturgy is distinguished by the thematic unity of the extreme parts and the deep dramatic contrast of the middle.

The figurative dramaturgy of the work demonstrates a range of emotional states - from lyricism to intra-dramatic outbursts and philosophical reflections. The free approach to structure and the use of innovative techniques (aleatoric, pointillism) give the sonata a special expressiveness, violating classical canons in favor of a polystylistic palette.

The presented five sonatas by Ukrainian composers F. Yakimenko, V. Kosenko, T. Mayersky, A. Shtoharenko and I. Karabyts, written during the 20th century reflect the most diverse palette of figurative dramaturgy. It is necessary to highlight several key aspects that reflect the stylistic features and artistic approaches of the authors:

Variety of emotional states - all sonatas demonstrate a multifaceted palette of moods, ranging from romantic exaltation and lyricism (Yakymenko, Kosenko, Shtoharenko) to drama and philosophical depth (Mayersky, Kosenko, Karabyts and Shtoharenko). Contrast and change of moods are decisive for their figurative dramaturgy.

Departure from classical canons - most works demonstrate a free approach to form and structure. Thus F. Yakimenko violates the traditional sonata cycle through variation and genre coloring. T. Majerskyi reduces the cycle to two parts, bringing it closer to the modernist tendencies of the 20th century. I. Karabyts uses a one-part form, introduces modern writing techniques (aleatoric, pointillism), creating a polystylistic palette.

The figurative dramaturgy of the sonatas reflects the synthesis of traditions and innovation, characteristic of Ukrainian music. It is based on contrasts, deep emotionality, national basis and experiments with form, creating unique examples of chamber music that correspond to the aesthetics of its time.

As a result of the study, important stylistic trends and compositional techniques that characterize the Ukrainian cello sonata have been identified in particular the orientation towards combining traditional forms with innovative ideas. The results of the work are a contribution to the further study of the evolution of the cello repertoire

in the Ukrainian musical space and can be useful for musicologists, performers and composers who research and develop the genre of the cello sonata in the conditions of modern cultural reality. The works of the listed composers deserve an honorable place in the golden fund of Ukrainian chamber music.

Keywords: Ukraine, 20th century, cello music, figurative and stylistic trends, sonata, genre, cello, piano, musical language, architectonics.

Апробація матеріалів дослідження:

За темою творчого мистецького проекту проведено такі основні заходи:

1. Концерт “Сонати для віолончелі та фортепіано”.

Програма:

Федір Якименко - Соната для віолончелі і фортепіано Op. 37

Віктор Косенко - Соната для віолончелі і фортепіано Op. 10

Тадей Маєрський - Соната для віолончелі і фортепіано.

Виконавці: Модест Менцінський - віолончель, Анастасія Захарченко - фортепіано.

Львівський будинок органної та камерної музики. 25.06.2022.

URL: <https://youtu.be/nkvjuhchi0w>

2. Концерт “Віолончель ХХ : українська соната”.

Програма:

Федір Якименко - Соната для віолончелі і фортепіано Op. 37

Андрій Штогаренко - Соната для віолончелі і фортепіано

Іван Карабиць - Соната для віолончелі і фортепіано №1.

Виконавці: Модест Менцінський - віолончель, Марія Федина - фортепіано.

Львівський національний академічний театр опери та балету

ім. Соломії Крушельницької, Дзеркальна зала. 09.10.2024.

URL: <https://youtu.be/k5yOte4vSDw>

Список публікацій за темою творчого мистецького проекту.

Статті у виданнях затверджених МОН України як фахові в галузі “Мистецтвознавство”:

1. Менцінський М.Т. Музична мова Сонати для віолончелі і фортепіано Федора Якименка / *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*. 2023, Вип. 44. С. 173–179. Режим доступу:

<https://zbirnyky.rshu.edu.ua/index.php/ucpm/article/view/620/641>

DOI:

<https://doi.org/10.35619/ucpm.vi44.620>

2. Менцінський М.Т. Соната для віолончелі і фортепіано №1 Івана Карабиця: образний та музично-виражальний аспекти / *Українська музика: науковий часопис*. 2023, 1(44). С. 49–55. Режим доступу:

<http://journals.lnma.lviv.ua/index.php/ukrmuzyka/article/view/696/665>

DOI:

<https://doi.org/10.32782/2224-0926-2023-1-44-5>

Зарубіжна публікація:

1. Менцінський М.Т. Ukrainian neo-romantic genre model of Cello Sonata by Andriy Shtoharenko / *VI International Scientific and Practical Conference «Grundlagen der modernen wissenschaftlichen Forschung» Internationaler Verein zur Furderung der Wissenschaft der Kreativen Intelligenz, Switzerland and NGO European Scientific Platform, Ukraine (May 24th, 2024). Zurich, Switzerland*. pp. 453-457

URL:

<https://archive.logos-science.com/index.php/conference-proceedings/article/view/2038/2074>

DOI: <https://doi.org/10.36074/logos-24.05.2024.103>

Публікації апробаційного характеру:

1. Менцінський Модест. Соната для віолончелі і фортепіано Г. Ляшенка. / *Міжнародна наукова конференція студентів та молодих дослідників «Полікультурна комунікація у третьому тисячолітті» (12 квітня 2022). Ужгород, 2022. С. 183-185*

2. Менцінський Модест. Забута українська віолончельна спадщина: Соната Федора Якименка. / *II Міжнародна наукова конференція студентів та молодих дослідників «Інтеграція мови та культури» (10 травня 2023). Ужгород, 2023. С. 110 - 112*

3. Менцінський Модест. До питань виконавської інтерпретації віолончельної сонати Андрія Штогаренка. / *III Міжнародна наукова*

конференція студентів та молодих дослідників «Культура і мова в сучасному багатомовному та багатовекторному дискурсі» (25 квітня 2024). Ужгород, 2024. С. 158-160

Виступи на конференціях:

1. Менцінський Модест. Соната для віолончелі і фортепіано Г. Ляшенка. / *Міжнародна наукова конференція студентів та молодих дослідників «Полікультурна комунікація у третьому тисячолітті» (12 квітня 2022). Ужгород, 2022.*

2. Менцінський Модест. Забута українська віолончельна спадщина: Соната Федора Якименка. / *II Міжнародна наукова конференція студентів та молодих дослідників «Інтеграція мови та культури» (10 травня 2023). Ужгород, 2023*

3. Менцінський Модест. До питань виконавської інтерпретації віолончельної сонати Андрія Штогаренка. / *III Міжнародна наукова конференція студентів та молодих дослідників «Культура і мова в сучасному багатомовному та багатовекторному дискурсі» (25 квітня 2024). Ужгород, 2024.*

4. Менцінський М.Т. Ukrainian neo-romantic genre model of Cello Sonata by Andriy Shtoharenko / *VI International Scientific and Practical Conference «Grundlagen der modernen wissenschaftlichen Forschung» Internationaler Verein zur Furderung der Wissenschaft der Kreativen Intelligenz, Switzerland and NGO European Scientific Platform, Ukraine (May 24th, 2024). Zurich, Switzerland.*